

[Socialministeren.]

1976 besluttede at tage alle de problemer, der knytter sig til graviditet, fødsel og pasning af det spæde barn, op til principiel overvejelse, og der er nu etableret samarbejde mellem børnekommissionen og ligestillingsrådet om forslag til løsning af barselhvilespørgsmålet.

Dernæst vil jeg gerne sige noget om økonomien i forslaget, et punkt, som forslagsstillerne kommer forholdsvis nemt over ved at anføre, at forslaget naturligvis i første række vil medføre øgede udgifter for det offentlige. Det er en bemærkning, jeg kan tilslutte mig. Det er beregnet, at gennemsnitligt vil forslaget omfatte 45.000 deltids- og fuldtidsbeskæftigede kvinder og lige så mange mænd. Gennemføres forslaget, er det beregnet, at bruttoudgiften vil blive ca. 1,3 mia kr. årligt i 1976-prisniveau. Det fremgår ikke af forslaget, om det også omfatter selvstændige og medhjælpende, men hvis de skal med, så bliver udgiften større.

Der er, som jeg har understreget, tale om bruttoudgifter, hvorfra der må trækkes besparelser på andre offentlige udgifter, måske på vuggestueudgifterne og i al fald på arbejdsløshedsdagpengene. En forlængelse af barselhvile vil give et mindre behov for vuggestuepladser i børnenes første år, men da der i forvejen er et stort udækket behov for vuggestuer, er det vanskeligt at afgøre, om der foreløbig vil blive besparelser af betydning på vuggestuefronten.

Besparelserne på arbejdsløshedsdagpengene ville blive ganske væsentlige, hvis man havde garanti for, at alle barselorlovssøgende forældre bliver afløst af ledig arbejdskraft. Det har man imidlertid ikke.

Forslaget rejser en række problemer, navnlig for relationerne på arbejdsmarkedet. En gennemførelse vil indebære en arbejdstidsforkortelse og dermed gribe ind i arbejdsmarkedets overenskomster. Forslagets bestemmelse om, at ingen skal kunne afskediges under graviditet eller ved et fravær i barselorlovperioden, betyder endvidere en begrænsning af arbejdsgivernes principielt frie ret til at foretage afskedigelser, som efter retspraksis anses for indeholdt i arbejdsgivernes ledelsesret.

Herudover må det nævnes, at spørgsmålene om barselorlov, om afskedigelse i forbindelse med graviditet og fødsel og om anciennitet i forbindelse med barselorlov i dag er reguleret både ved lovgivning og ved aftaler på arbejdsmarkedet. Der er tale om ikke let overskue-

lige forhold. F. eks. kan jeg nævne, at der i funktionærloven er bestemmelser, hvorefter en arbejdsgiver kun kan opsig en funktionær, der er gravid, med det denne tilkommende opsigelsesvarsel, hvis funktionæren har givet arbejdsgiveren meddelelse om graviditeten senest 3 måneder før den forventede fødsel. I tilfælde af en funktionærs graviditet er arbejdsgiveren endvidere forpligtet til at betale halv løn i 5 måneder i tiden fra arbejdsudygtighedens indtræden, dog tidligst 3 måneder før fødslen, og indtil 3 måneder efter. Også for tjenstemandsområdet gælder, at reglerne er reguleret i henhold til aftale i tjenstemandsloven. Også her skal der så foretages ændringer. Selv sømandsloven kommer vi ind på, fordi der efter forslaget også er tale om mænd. Sømandsloven indeholder betydningsfulde regler om retten til at afskedige sømænd - regler, som ikke kan forenes med SFs forslag.

Endelig er der dagpengeloven, hvorefter lønmodtagere og selvstændigt erhvervsdrivende har adgang til dagpenge ved fødsel og adoption. Det er nok et spørgsmål, om man ikke tjener sagen bedst ved at gå gradvis frem f. eks. gennem en forbedring af dagpengelovens regler. Et skridt i denne retning tog vi jo i 1975, hvor der blev givet mulighed for dagpenge ved adoption.

Jeg vil også nævne spørgsmålet om, hvilke virkninger barselorlov kan have for forældrerettigheder i relation til anden lovgivning, feriepenge, ret til at optjene anciennitet i ATP og det desværre aktuelle spørgsmål om forældre, som ønsker barselorlov under ledighed.

Jeg kan ikke angive nogen løsning på disse problemer, men vil blot pege på, at de vil gøre sig gældende med betydelig vægt, hvis et forslag som det foreliggende skal gennemføres.

Sammenfattende vil jeg sige, som nævnt i begyndelsen af min tale, at regeringen har megen sympati for de tanker og intentioner, som ligger bag forslaget, men at regeringen på den anden side ikke finder hverken økonomien eller tiden moden til at gennemføre et så radikalt forslag, som SFs forslag er. Spørgsmålet er, som det forhåbentlig også er fremgået, imidlertid ikke lagt væk, men vil blive taget op til overvejelse, når vi ser, hvad børnekommissionen og ligestillingsrådet når frem til i deres arbejde.

Inge Fischer Møller (S):

I forlængelse af socialministerens bemærk-